

НАПРЯМИ ТРАНСФОРМАЦІЇ ПЕДАГОГІЧНОЇ ОСВІТИ КРАЇН ЄВРОПЕЙСЬКОГО СОЮЗУ В УКРАЇНУ

У статті обґрунтовано, що для реалізації пріоритетних напрямів модернізації педагогічної освіти виникає необхідність використання позитивного європейського освітнього досвіду в підготовці майбутніх учителів через призму адекватного оцінювання якості освітніх програм; стандартизації навчання за трансферною системою європейських кредитів, спрямованої на підвищення мобільності навчання; запровадження дворівневої підготовки фахівців "бакалавр-магістр"; активної участі в комплексних програмах і проектах міжвузівської міжнародної співпраці, а також програмах обмінів, досліджень, створення мережі взаємодопомоги та взаємовпливу.

Ключові слова: освітні програми, міжвузівська міжнародна співпраця, ступені професійної кар'єри, акредитація, ліцензування.

Постановка проблеми у загальному вигляді. Незважаючи на певні культурно-історичні відмінності в розвитку України і країн Європейського Союзу, функціональна спільність національних систем підготовки педагогічних кадрів уможливує використання європейського досвіду в підготовці майбутніх учителів. Модернізація педагогічної освіти в Україні в контексті намірів щодо входження в європейський освітній простір актуалізує вивчення досвіду тих країн Європейського Союзу, які досягли певних успіхів в адаптації своїх освітніх систем до сучасної загальноєвропейської моделі, а також успішно використовують нові принципи і методи у системі педагогічної освіти.

Аналіз останніх досліджень і публікацій. Актуальним сьогодні є обговорення конкретних цілей систем освіти, які враховуючи специфіку окремих країн, загострюють увагу на спільних проблемах; покращення якості та ефективності освітніх систем в Європейському Союзі, збільшення доступності до освітніх систем. Увагу дослідників привертають тенденції формування та реформування системи освіти, зокрема, вищої освіти Австрії (Н.А.Кудренко), освітньої політики на регіональному рівні в Польщі (О.І.Копанська), стандартизації професійно-педагогічної освіти в Німеччині (Л.О.Берлінська). Професійна підготовка вчителів стала предметом дослідження як українських науковців, так і зарубіжних, зокрема, Західної Європи (Л.П.Пуховська), Польщі (А.В.Василюк), Англії та Уельсу (Ю.В.Кіщенко), вчителів для закладів професійної освіти у Німеччині (А.І.Турчин), викладачів технічних дисциплін (Т.Барський), інженерів-педагогів у вищих технічних навчальних закладах Польщі (Е.Нероба), фахівців для сфери туризму в Німеччині (Л.В.Сакун). Саме тому визначення тенденцій розвитку педагогічної освіти в країнах Європейського Союзу набуває великого значення. Разом з тим, системні дослідження проблеми напрямів трансформації педагогічної освіти країн Європейського Союзу в Україну ще недостатньо представлені.

Формулювання цілей статті (постановка завдання) – визначити напрями трансформації педагогічної освіти країн ЄС у вітчизняну професійну підготовку учителів через призму їх мобільності, активної участі в комплексних програмах і проектах міжвузівської міжнародної співпраці.

Виклад основного матеріалу дослідження. Враховуючи схожість змін, які сталися в освіті Польщі у процесі реформ й сьогодні відбуваються в нашій країні у системі вищої освіти, досвід їх впровадження може бути цінним для України.

Вивчення, аналіз та узагальнення досвіду модернізації педагогічної освіти Польщі має для України велике теоретичне і практичне значення через подібну історію з точки зору соціалістичних і постсоціалістичних трансформацій в освіті, економіці, політиці. Освітні реформи, що відбулися в Польщі, призвели до збільшення терміну освіти в початковій

школі, покращення якості професійної освіти, зміни в підпорядкуванні освітніх закладів за адміністративним принципом тощо.

У результаті реалізації поетапної стратегії змін польська система базової освіти стала більш відкритою за рахунок впровадження: нового способу фінансування з державного бюджету закладів освіти та виховання; нової трудової філософії для вчителів; нового рівня в системі організації та управління шкільною освітою; передачі школам контролю за змістом навчання та виховання; швидкого розвитку ринку підручників; нового способу здійснення нагляду за школами та закладами освіти; нових форм підвищення кваліфікації вчителів тощо [1, с.6].

Зближення навчання з реаліями сучасного життя, виховання сучасної людини, позбавленої стереотипів минулого, демократизація системи освіти з урахуванням європейського досвіду, підготовка до вступу країни до Європейського Союзу, можливість саморегуляції нової системи освіти – це ті завдання, що були реалізовані через освітню реформу у Польщі [10, с.101].

Системно висвітлюючи процес трансформації польської системи вищої освіти, К. Павловський наголошує на необхідності адекватного оцінювання якості освітніх програм і правильного визначення вимог до кожного студента в закладах, які мають програми та ступені однакового рівня [6, с.49].

Модель вищої освіти Польщі передбачає виділення двох її основних рівнів: I-рівень – трирічна або чотирирічна освіта першого ступеня, після якої присвоюється звання ліценціата; II-рівень – освіта другого ступеня, частіше дворічна, яка дає право на одержання диплома магістра (повна вища освіта) [12].

Важливим кроком у реформуванні структури вищої освіти Польщі стала робота над стандартизацією навчання за трансферною системою європейських кредитів (ECTS), спрямована на підвищення мобільності навчання – як у часі (мається на увазі можливість вибору індивідуального темпу навчання), так і у просторі (послідовне навчання у різних вищих навчальних закладах), тобто принцип мобільності, який пропагується Європейською комісією, має надати студентам можливість одержання знання за обраною спеціальністю в різних навчальних центрах (у країні поселення і за кордоном) на тому ж самому рівні освіти. Гнучкість системи вищої освіти у часі надзвичайно важлива для студентів вечірньої і заочної форми навчання. Застосування загальноєвропейської системи ECTS дозволяє збільшити (навіть індивідуально) тривалість навчання для вечірньої і заочної форми, що сприятиме більш якісному опануванню предметів програми навчання. Гнучкість системи вищої освіти у просторі (принцип мобільності) у Польщі теж активно впроваджується. Але за цим показником країна тільки починає наближатися до рівня західних партнерів по ЄС. Дані Міністерства освіти Польщі показують суттєве щорічне зростання кількості студентів і викладачів вищих навчальних закладів, які скористалися програмами міжнародних обмінів. Послідовне впровадження системи ECTS спрощує для Польщі розв'язання питання запровадження спеціального "Додатку" до диплому. Цей додаток виконує дуже важливу функцію, зокрема інформує про дисципліни, які вивчалися у ВНЗ, спеціалізацію, яку отримав фахівець. Особливо це важливо для осіб, що мають намір продовжувати навчання на батьківщині або за кордоном [2, с.29].

Вивчаючи досвід розвитку вищої освіти Польщі дослідники приходять до висновків, що в процесі адаптації польської моделі вищої освіти до вимог Болонського процесу відбулися такі зміни: запроваджено три рівні підготовки фахівців: перший, 3-4-річний – ліценціат, другий – 1-2-річний – магістратура, третій – підготовка фахівців найвищої кваліфікації – докторантура (3 роки). Крім того, продовжує діяти система габілітації – процедура, адекватна захисту докторської дисертації в Україні; стандартизація навчання за трансферною системою європейських кредитів (ECTS) дозволила суттєво підвищити гнучкість системи освіти, і, отже, якість підготовки студентів вечірньої та заочної форм навчання, а також забезпечити більшу мобільність студентів і викладачів у рамках освітнього простору Європи; впроваджено нову систему акредитації вищих навчальних закладів, яка

базується на контролі наявності внутрішньої системи оцінки якості освіти, впровадження системи залікового обсягу освоєння дисциплін за ECTS, дотриманням формальних вимог щодо кадрів вищих навчальних закладів; здобуття вищими навчальними закладами права формувати власну стратегію, самостійно обирати пріоритети в навчанні та впровадженні наукових досліджень, витратити свої ресурси та встановлювати свої критерії для підготовки сучасних високопрофесійних фахівців, створювати нові моделі навчання на різних рівнях освіти, започатковувати пілотні проекти PhD-програм в різних професійних напрямках; координація та встановлення стандартів навчання здійснюється Міністерством освіти і спорту Польщі, яке проводить загальний нагляд і контроль законності дій навчальних закладів, розподіляє бюджетні кошти і контролює їх використання, є куратором органів самоврядування у галузі освіти [2, с.30].

У Польщі кожен вчитель має пройти п'ять ступенів професійної кар'єри: молодий викладач – це вчитель-стажер (інтерн), який має один рік вчительського стажу, так би мовити проходить випробувальний термін; вчитель за контрактом – має набути стаж роботи в школі 2 роки і 9 місяців; вчитель за призначенням проходить стаж роботи 2 роки і 9 місяців; дипломований вчитель – вчитель цієї категорії отримує заробітну плату на 184 % вищу аніж вчитель-стажер; професор освіти – найвища почесна категорія, упродовж року за свою роботу вчитель із цим званням отримує зарплату таку ж як дипломований вчитель, однак раз на рік йому надають значну премію [3, с.19].

Нововведеннями 2011 року в Польщі є модернізація педагогічного контролю. Завдання модернізації – розвиток системи освіти (узгодити зовнішній нагляд викладання в країні, визначити загальні вимоги, узгодити інструменти оцінки і контролю, навчання осіб, відповідальних за зовнішній педагогічний нагляд) та вдосконалення окремих шкіл та освітніх установ. Були внесені зміни до закону про систему освіти для оцінки якості освіти. Відповідно до нових змін в кожному воєводстві передбачається створення Регіонального центру якості освіти – установи, що відповідає за проведення педагогічного нагляду. Інспектори якості освіти мають досліджувати тільки якість освітніх установ щодо їх відповідності до єдиних для всіх шкіл визначених критеріїв. Запровадження зовнішнього моніторингу дозволяє провести аналіз, виробити висновки і розробити короткострокові та довгострокові стратегії розвитку освіти на державному та місцевому рівнях [3, с.23].

Структура польської системи освіти має такий вигляд: дошкільна освіта – навчання в нульовому класі дітей віком 6 років (така вимога діяла до 2011 року, з 2012 року всі шестирічні діти ідуть у перший клас, а діти з п'яти років проходять обов'язкову дошкільну освіту); Szkoła Podstawowa – шестирічна обов'язкова початкова школа для дітей у віці від 7-ми до 13-ти років із двома дидактичними циклами: клас від 1-го до 3-го з інтегрованими заняттями та клас від 4-го до 6-го із блоковим навчанням; Gimnazium – трирічна гімназія як продовження загальноосвітньої школи для молоді у віці від 13-ти до 16-ти років (результати іспитів впливають на вибір надгімназійної школи, в якій випускник проходитиме подальше навчання, учні можуть вибирати між загальноосвітнім ліцеєм, технікумом (4 роки навчання) або профшколою); Liceum – трирічні загальноосвітні ліцеї з різним профілем (гуманітарний, класичний, економічний та технічний), заняття в яких ведуть до іспиту на атестат зрілості – Матура (випускний екзамен, що дає можливість до вступу у вищі навчальні заклади); широкопрофільовані дворічні професійні школи для придбання вмінь кваліфікованого робітника; Дво-, три- або чотирирічні професійні школи (випускники ліцеїв, що не вступили до вишу, отримують кваліфікації на середньому рівні); дворічні додаткові ліцеї (для випускників професійних шкіл, які прагнуть здобути вищу освіту); заклади вищої освіти: ступінь ліценціата (3 роки навчання), інженера (3,5 – 4 роки) або магістра (5-6 років навчання); навчання в аспірантурі [5, с.45].

Реформа в освіті Польщі п. ХХІ століття передбачала: узгодженість між дошкільною освітою, початковою школою, гімназією та ліцеєм; укладання нового основного навчального плану; модернізація змісту і методів навчання; ефективність професійної освіти; розвиток дошкільної освіти; обов'язкове діагностування шестирічних дітей; зміни в системі освіти для

дітей з особливими освітніми потребами; передача повноважень місцевим органам влади; публічність та безкоштовність навчання в школі [13].

У наслідок реформування університетської сфери освіти Німеччини було здійснено заходи із введення дворівневої системи підготовки фахівців з вищою освітою бакалавр – магістр. Результатом закінчення першого рівня навчання було здобуття випускниками вищих навчальних закладів Німеччини академічного ступеня бакалавра та професійної кваліфікації. Термін навчання на рівні бакалавр становить 3-4 роки (що відповідає 180-240 балам системи ECTS), випускники педагогічних факультетів здобували бакалавра педагогічних наук ("Bachelor of Education (B.Ed.)"). Якщо випускники зі ступенем бакалавра інженерних наук, правознавчих наук мають можливість залишити навчання у вищому навчальному закладі і розпочинати свою професійну діяльність, то бакалаври педагогічних наук не мають права виконувати обов'язки вчителя, для цього необхідно продовжити навчання на другому рівні і здобути академічний рівень магістра. Термін навчання в магістратурі становить 1-2 роки, завершується захистом наукової роботи й здобуттям академічного ступеня магістра "магістр педагогічних наук" (Master of Education (M.Ed.)). Сьогодні дворівневі навчальні програми у вищій освіті Німеччини впроваджуються досить активно [14].

Академічна свобода студентів німецьких вищих навчальних закладів виявляється в укладанні індивідуальних навчальних планів, які передбачають можливість вивчення навчальних дисциплін за власним вибором студентів, у виділенні суттєвої частини навчального часу на самостійну навчальну та науково-дослідну діяльність, складанні студентами іспитів та заліків за ступенем готовності, відсутності вимоги про обов'язковість відвідування занять, можливість відвідувати лекції для студентів інших спеціальностей та в інших навчальних закладах чи університетах, що свідчить про прагнення зберегти, відстояти усталені національні освітні традиції, хоча і з певним їх переглядом та адаптацією відповідно до сучасних обставин. З метою підтримки впровадження дворівневої системи було проведено кілька спеціальних програм: пілотна програма "Орієнтація навчальних програм на міжнародні стандарти", "Мастер+" – програма, що дозволяє легко вступити до системи вищої освіти Німеччини іноземним студентам, Програма двосторонньої інтеграції дворівневих програм [9].

Німеччина бере активну участь в комплексних програмах і проектах міжвузівської міжнародної співпраці, таких, наприклад, як Міжнародний проект ЮНІТЕК, що організовує стажування студентів в Швейцарії, Іспанії, Голландії, Італії, Великобританії; установа Центральної наукової „Міжнародної школи передових технологій (ISAT)” при Кайзерському університеті, створення консорціуму співпраці з вищої освіти Веймарського університету з вищими навчальними закладами США, Голландії та Італії, а також в кількох інших проектах, що сприяють забезпеченню мобільності студентів та викладачів і дозволяють практично реалізувати поставлені завдання. Німеччина подає приклад успішної та ефективної модернізації та інтернаціоналізації вищої освіти, що підвищує конкурентні переваги класичної традиційної німецької системи освіти та сприяє оновленню сфери вищої освіти, що в цілому зумовлює поліпшення соціально-економічного добробуту країни [7, с.10-11].

Серед ефективних заходів з реформування вищої освіти України з урахуванням німецького позитивного досвіду в контексті формування єдиного європейського простору вищої освіти С.В.Савченко виділяє: створення координаційних органів із впровадження реформ; прийняття закону про вищу освіту з урахуванням запропонованих змін; визначення й збереження найбільш виважених національних традицій у сфері вищої освіти (організаційних, змістовних); посилення уваги до забезпечення академічної свободи студентів і її підтримки; формування відкритості до нових ідей і реалізації пілотних проектів щодо їх перевірки [7, с.11].

У 2007 році вступила в дію Програма безперервного навчання (навчання упродовж життя) як пріоритетний напрям освітньої діяльності в країнах ЄС. Ця програма сприяє розвитку професійної підготовки і освіти в усій Європі. Програма передбачає обміни, проведення досліджень, створення мережі взаємодопомоги та взаємовпливу. Учасниками

проектів можуть бути не тільки студенти і учні, але і вчителі, викладачі та інші учасники в галузі освіти і професійної підготовки. До складу програми входить чотири підпрограми: Comenius (для учасників середньої школи), Erasmus (для учасників вищих навчальних закладів), Leonardo da Vinci охоплює професійну освіту, Grundtvig – освіта дорослих [15].

Найпопулярнішою програмою європейської мобільності є Erasmus, умови якої передбачають навчання студентів за кордоном. Програма всіляко сприяє співпраці між вищими навчальними закладами країн Європи, а також схвально підтримує викладачів, які виявляють бажання викладати у зарубіжному університеті або власне хочуть одержати відповідну професійну підготовку. The ERASMUS University Charter – це документ, в якому відображені вимоги до учасників програми [11].

Однією з найактивніших країн-учасниць програм мобільності за напрямом "Педагогічна освіта" є Великобританія. Вища освіта у Великій Британії передбачає здобуття студентами наукового ступеня або певної кваліфікації. Сходінкою до вищої освіти є завершення середньої освіти й одержання відповідного свідоцтва. Відповідальність за політику в галузі вищої освіти покладається на Департамент Освіти і Професійного Знання (DfES) Англії і на департаменти освіти відповідних уповноважених органів Шотландії, Уельсу і Північної Ірландії. І хоча багато цілей і завдань високого рівня є аналогічними, індивідуальні стратегії, пріоритети і практики неоднозначні на території Великої Британії [4, с.67].

А.Сбруєва з цього приводу зазначає, що Велика Британія стала піонером у запровадженні у вищих педагогічних навчальних закладах курсу "Європейський простір". Уперше цей курс почав викладатися у Роєгемптонському інституті вищої освіти (Лондон) і Бірмінгемському політехнічному інституті на відділеннях, що готують майбутніх учителів [8, с.19].

Навчальними програмами курсу "Європейський простір" передбачено вивчення досвіду країн Західної Європи з точки зору історичного, культурного та соціально-економічного розвитку, який майбутні вчителі мають використовувати у процесі педагогічної практики в школі. Варто зазначити, що у Великій Британії кожний навчальний заклад має право розробляти власний варіант курсу "Європейський простір". Британські кваліфікації, насамперед у галузі освіти, визнаються в усіх країнах світу. Саме тому випускники вищих навчальних закладів можуть відразу виконувати свої професійні обов'язки або продовжувати навчання для одержання більш високого наукового ступеня. Більшість навчальних закладів Великої Британії, які беруть участь у програмі SOCRATES / ERASMUS, знайомі з Європейською Системою Накопичення і Перезаліку Кредитів (ECTS), її застосування розширюється через залучення нових навчальних закладів до участі в цій програмі. Існування національних критеріїв і вимог робить запровадження ECTS відносно не складним для багатьох британських вищих навчальних закладів. Що стосується навчальних закладів, які не працювали із Системою Накопичення і Перезаліку Кредитів, то завдяки значному поширенню цих критеріїв вони мали можливість познайомитися з її концепцією, що стало передумовою запровадження ними ECTS. Велика Британія всіляко підтримує розширення мобільності, міжнародний обмін як засіб сприяння культурним зв'язкам і підвищення досвіду навчання як у своїх, так і в зарубіжних студентів [8, с.20].

В університетах Північної Ірландії в системі накопичення і заліку кредитів NORTHERN IRELAND CREDIT ACCUMULATION and TRANSFER SYSTEM існує 9 рівнів кредитів, кожний з яких відображає складність і глибину знань, а також спроможність самостійно застосовувати набуті знання на практиці. Запроваджена тут система кредитів розглядається як дійовий засіб забезпечення студентської мобільності. Європейська Система пере заліку кредитів (ECTS) була успішно інкорпорована в існуючу до цього систему Кваліфікаційної ради з вищої освіти і запроваджена в програми Дублінського технічного інституту, а також у програми «нових» університетів – Дублінського міського університету та Лімерикського університету. В інших інститутах CTS використовується в рамках програм ERASMUS та SOCRATES. Керівництво групою здійснює Національне кваліфікаційне управління Ірландії.

До неї входять представники Кваліфікаційної ради з вищої освіти, Кваліфікаційної ради з додаткової освіти, Конференції голів ірландських університетів, Національної ради з навчальних планів та атестації, Ради керівників технічних інститутів, Дублінського технічного інституту, Управління вищою освітою, Національної служби професійної підготовки і працевлаштування, а також – Управління з питань накопичення і перезаліку кредитів Північної Ірландії. Національне кваліфікаційне управління Ірландії здійснило низку кроків з вироблення власного підходу ірландської сторони до питання про кредити. Загалом цей підхід підтримує функціонування національної структури кваліфікацій. Він покликаний сприяти не лише накопиченню і пере заліку кредитів, офіційному визнанню попередніх періодів навчання, а й доповнювати стратегію Національного кваліфікаційного управління з питань одержання, перезаліку і послідовності одержання кредитів. У цьому підході враховані наявні в Ірландії правила щодо кредитів. Він реалізується відповідно до європейських ініціатив, які стосуються системи кредитів, зокрема, Болонського процесу [8, с.21].

Висновки з даного дослідження і перспективи подальших досліджень у цьому напрямі. Таким чином, для реалізації намірів України щодо входження в європейський освітній простір необхідно врахувати позитивний досвід розвитку педагогічної освіти країн Європейського Союзу, зокрема, щодо адекватного оцінювання якості освітніх програм; стандартизації навчання за трансферною системою європейських кредитів, спрямованої на підвищення мобільності навчання; запровадження дворівневої підготовки фахівців "бакалавр-магістр"; активної участі в комплексних програмах і проектах міжвузівської міжнародної співпраці, а також програмах обмінів, досліджень, створення мережі взаємодопомоги та взаємовпливу.

Визначення напрямів трансформації педагогічної освіти країн ЄС в Україну не вичерпує всіх питань проблеми розвитку педагогічної освіти у країнах Європейського Союзу. Потребують вивчення питання особливостей розвитку післядипломної педагогічної освіти у країнах ЄС, особливості підготовки педагогічних кадрів для роботи з дітьми з особливими освітніми потребами та інші.

ЛІТЕРАТУРА:

1. Андрушкевич Ф. Компаративний аналіз особливостей освітніх інновацій в освітніх системах України і Польщі // Вісник НТУУ "КПІ". Філософія. Психологія. Педагогіка. – Випуск 1. – 2011. – С. 7-11.
2. Беганська І., Садовська Н. Адаптація вищої освіти Польщі до умов Болонського процесу // Схід. – № 2(93). – 2009. – С. 27-35.
3. Дрепіна О.М. Система освіти в Польщі та досвід її реформування // Школа – центр активності громади: узагальнення адаптованого польського досвіду збереження освітніх послуг у сільській місцевості: матеріали Всеукр. науково-практичного семінару (Луганськ, 26-27 березня 2011 р.) / ред. колегія: О. М. Дрепіна, О. В. Переходченко, В. В. Щербаченко. – Луганськ: СПД Резніков В. С., 2011. – 268 с. – С.19-24.
4. Клименко Ю. Реалізація програм професійної мобільності європейських педагогів // Порівняльно-педагогічні студії. – № 2(8). – 2011. – С.64-70.
5. Ордон У. Реформа образования в Польше / Урсула Ордон // Народное образование. – 2005. – № 5. – С. 43-46.
6. Павловський К. Трансформації вищої освіти в XXI столітті: польський погляд / К. Павловський. – К. : Навчально-методичний центр: Консорціум із удосконалення менеджмент-освіти в Україні, 2005. – 230 с.
7. Савченко С.В. Інтеграція вищої освіти Німеччини в європейський освітній простір // Актуальні питання модернізації освіти. Вісник ЛНУ імені Тараса Шевченка. – №13 (224), Ч. I. – 2011. – С.5-12.
8. Сбруева А. Болонський процес : пошуки шляхів підвищення конкурентоспроможності європейської вищої школи / Аліна Сбруева // Шлях освіти. – 2002. – №1. – С. 18–21.
9. Система высшего образования Германии // Приложение «Обзор систем высшего образования стран ОЭСР» бюллетеня «Новости ОЭСР: образование, наука, новая экономика». Центр ОЭСР — ВШЭ, 2004. – № 2.

10. Федорик Ю. Реформи польської освіти: досягнення й протиріччя / Ю. Федорик // Педагогіка : Збірник наукових праць Бердянського державного педагогічного університету (Педагогічні науки). – №1. – Бердянськ : БДПУ, 2005. – С. 99-101.

11. Eurodata on Student Mobility in European higher education. Bonn: Lemmens Verlags – &Mediengesellschaft, 2006. – 196 p.

12. Higher Education in Poland : Implimenting the Assumptions of the Bologna Declaration in 2000-2002, s.11. [електронний ресурс]. – Режим доступу: www.men.gov.pl/english/bologna_4.htm

13. Program reform // Ministerstwo Edukacji w Polsce. [електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://reformaprogramowa.men.gov.pl>

14. Statistische Angaben zur Einführung von Bachelor- und Mastestudiengängen. Akkreditierung Studierenden und Absolventen. Wintersemester 2004/2005 // HRK. Die Stimme der Hochschulen. [електронний ресурс]. – Режим доступу: http://www.ahpgs.de/hrk-kmk/Statistik_hrk.pdf.

15. The Lifelong Learning Programme: education and training opportunities for all. [електронний ресурс]. – Режим доступу: http://ec.europa.eu/education/lifelong-learning-programme/doc78_en.htm

Рецензент: к.пед.н., доц. Безносюк О.О., старший науковий співробітник науково-дослідного центру, Військовий інститут, Київський національний університет імені Тараса Шевченка

к.пед.н., доц. **Кристопчук Т.Е.**

НАПРАВЛЕНИЯ ТРАНСФОРМАЦИИ ПЕДАГОГИЧЕСКОГО ОБРАЗОВАНИЯ СТРАН ЕВРОПЕЙСКОГО СОЮЗА В УКРАИНУ

В статье обосновано, что для реализации приоритетных направлений модернизации педагогического образования возникает необходимость использования позитивного европейского образовательного опыта в подготовке будущих учителей сквозь призму адекватного оценивания качества образовательных программ; стандартизации обучения по трансферной системе европейских кредитов, направленной на повышение мобильности обучения; введение двухуровневой подготовки специалистов "бакалавр-магистр"; активного участия в комплексных программах и проектах межвузовского международного сотрудничества, а также в программах обменов, исследований, создания сети взаимопомощи и взаимовлияния.

Ключевые слова: образовательные программы, межвузовское международное сотрудничество, ступени профессиональной карьеры, аккредитация, лицензирование.

Krystopchuk T., PhD in Pedagogical Science, Associate Professor

AREAS OF TRANSFORMATION EU TEACHER EDUCATION IN UKRAINE

The article substantiates that for the implementation of priority of teacher education modernization it is necessary to use positive European educational experience in training future teachers through the prism of an adequate assessment of quality educational programs, standardization of training according to the European credit transfer system aimed at improving of training mobility, the introduction of a two-level training "bachelor-master", active participation in the integrated programs and projects of international inter-university cooperation, exchange and, research programs and creating the network of mutual interference.

Keywords: educational programs, interuniversity international cooperation, degree careers, accreditation, licensing.

shamray@fm.rivne.com